

loz hastalarına bilgi verdikten sonra biz sağlık çalışanlarını ve toplumun enfekte olmaması için kendilerinin kapalı mekanlarda maske takması gerektiğini, söylüyorum. Bu açıklama hastaların neredeyse tamamı tarafından kabul gördü. Hastalar toplum sağlığını korumak adına kendilerinde bir sorumluluk duygusu hissediyor ve daha önceleri “kendi sağlığınız için maske takmalısınız” mesajı yerine “toplum sağlığı için maske takmalısınız” mesajına daha çok uyum sağlıyordu. Kısacası hastalar, bize doğruyu söyleyin biz de size inanalım, diyordu. Tabiki, uzun tüberküloz yatışlarında hastaların iyileştiklerini görmeleri de bu uyumlu tabloyu pekiştiriyordu.

Lafı şuraya getireceğim. Yani tüberküloz ile enfekte olup potansiyel tüberküloz olma havuzunda olmayı tabi ki kimse istemez. Doktor olmak demek, sağlık çalışanı olmak demek, bu havuzda olmayı baştan kabul etmek, demek değildir.

Öncelikle, herşey, sağlık politikaları ve yönetimi yapan yetkililerin, tüberküloz gibi damlacık yoluyla bulaşan bir hastalığın varlığını kabul etmekle başlayacak. Bu hastaların diğerleri gibi her türlü hastalığa yakalanabile-

ceklerini, diğerleri gibi acil ameliyata, diyalize, yoğun bakıma muhtaç olabileceklerini bilerek planlama yapmakla çözüme yaklaşılacak.

Sağlık çalışanı tüberküloz olgusuna enfekte olmayı göze alarak sağlık hizmeti vermek zorunda değildir. Ayrıca sağlık çalışanından bu fedakarlığı beklemek ne kadar etikdir? Sağlık çalışanının ‘tüberküloz olgusuna karşı damgalayıcı’ tutumu her türlü enfekte olma korkusundan ve gerekçesinden bağımsız ise gerçek anlamda stigmadır.

Öncelikli iş, DGTS misali politik kararlılıkta yatıyor. Yani sağlık hizmeti planlayıcılarının, tüberküloz olgularının her türlü sağlık sorunu olabileceğini ve bu sorunları diğer hastaların standartlarında çözümlenmeyi istemesi gerekiyor. Bu amaçla, sağlıkçı güvenliğini sağlamalıdır. Bir sağlıkçı, bir hekim tüberküloz olgusu için ‘şartlarım müsait değil’ diyememeli. Ardından, sağlık hizmeti sunumunda en önemli unsur olan insan gücünün etik ilkeler doğrultusunda işlenmesi gereklidir. Ne yazık ki, etik değerlerden uzak mekanik sağlık endüstrisi içinde hekimlik sanat olmaktan giderek uzaklaşıyor.

Sosyal, düşünsel ve empatik kanallarımızı her türlü damgalayıcı tutumun yenilmesi için işlevsel kılmalıyız. Bunun için kurumsal anlamda gelişim seminerleri verilebilir.

Özetle, özellikle tüberkülozla ilgili hekimler, sağlıkçılar tüberküloz olgularına karşı sağlıkçı bazında yapılan damgalama tutumlarını yakinen gözlemlemektedirler. Tüberkülozla nadir karşılaşan sağlıkçılar da bu yazıyı okuduktan sonra bir gün bir tüberküloz olgusu ile karşılaşınca davranış ve tutumlarını bir gözden geçirsinler.

Son olarak, tüberküloz olgusu takip etmek istemeyen göğüs hastalıkları asistanlarına; hekimliğin sanat olduğunu, hastayı, hasta yakınlarını ve hastalığı başından sonuna her yönüyle yönetmenin hekimlik sanatı, düşünsel boyutu, etik ve sosyal yönleri ile ne olduğunu yaşayarak öğrenmek istiyorsanız, kendinizi tüberküloz servislerinden uzak tutmayınız.

Her türlü öteleyici, etiketleyici, ayırıcı, damgalayıcı düşünce, tutum, davranıştan arınmış vicdanlarımızı rahatsız etmeyen bir sağlık ortamında çalışmak dileğiyle.

M. Sinan BODUR - Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

**Toraks
Bülteni**

I Eylül’de ERS Kongresi Münih’te I Bülent KARADAĞ

bkaradag@hotmail.com

I Bu yıl Avrupa Solunum Derneği (ERS) Yıllık Kongresi Almanya’nın en güzel kentlerinden biri olan Münih’te yapılacak. 2005-6 yıllarında bir yıl süreyle ERS bursuyla Münih’te çalışmış ve yaşamış biri olarak kongre sırasında boş vakitlerinizde kullanabileceğinizi düşündüğüm küçük bir gezi rehberi hazırladım.

Münih, Bavyera eyaletinin başkenti. Almanya’da yıllardır en çok yaşanmak istenen şehir seçiliyor. Diğer Alman şehirlerinde olduğu gibi burada da 100.000 civarında Türk’ün yaşaması birçok semtte yabancılık çekmenizi engelleyecektir. Şehrin merkez nüfusu 1.600.000. Münihliler kuzey Almanlara göre daha cana yakın insanlar. Çok çalışkan oldukla-

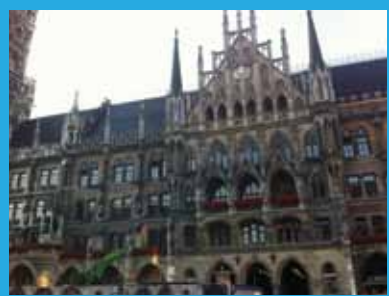
rı gibi özellikle hafta sonu eğlenme ve dinlenme konusunda da hayattan keyif almayı severler. BMW, Siemens gibi büyük firmaların merkezi bu şehirdir.

Kongrenin düzenleneceği eylül ayı Münih’te ülkemize göre biraz daha serindir, her an yağmur yağabileceği için mutlaka yağmurluk bulundurmak gerekir.

Kongre merkezi şehre nispeten yakındır. Metro ağı çok iyi çalışır, taksiihtiyacınız hiç olmayacaktır. Taksicilerin de önemli bir kısmı Türktür zaten. Kongre katılımcıları metrodan ücretsiz yararlandığı için ulaşım rahat olacak.

Şehrin ana tren istasyonu yani Hauptbahnhof, Türklerin çok yoğun olduğu bir semttir. Bu bölgede dönerciler ve kebabçılar vardır, Türk mutfağından ayrılmak istemeyenler için lezzet açısından Türkiye'yi aramazlar. Şehrin merkezi Marienplatz. alışveriş için pek ucuz sayılmasa da meraklıları için Neuhauserstrasse ana alışveriş caddesidir (Resim 1). Lüks mağaza meraklıları aradıklarını Maximillianstrasse'de bulacaklar. Benim en sevdiğim pazarı Viktualienmarkt, özellikle sebze ve meyvelerin sunuluş şekli dikkatinizi çekecektir (Resim 2). Ayrıca soğana benzeyen kubbeleriyle Frauenkirche de şehir merkezinde görülmesi gereken bir yerdir.

Doğaseverler için Münih, Alplere yakın olması nedeniyle sayısız fırsat sunar. Çok hızlı bir tren ağıyla bir saat içinde kendinizi doğanın kucağında bulabilirsiniz. Bir banliyö olan Starnberg Gölü size bir anda şehirden uzaklaştırır. Biraz daha vaktiniz varsa, Murnau, Walt Disney'e ilham kaynağı olan Neuschwanstein, muhteşem bir bölge olan Berchtesgaden sizi büyüleyecektir. Mozart'ın şehri Salzburg trene 1.5 saat mesafede yer alır. Almanya'nın en yüksek noktası olan Zugspitze de Garmisch-Partenkirchen'in hemen güneyinde yer alır.

Resim 1. Marienplatz'da Belediye Binası (Rathaus)

O kadar çok vakit ayıramayacaksanız şehrin merkezinde Avrupa'nın en büyük parklarından olan Englischer Garten size kucağını açar. İçinde iki büyük göl olan bu alan şehrin göbeğinde size doğanın ortasındaymış hissi verir (Resim 3). Ayrıca şehrin ortasından geçen Isar Nehri de son derece temizdir ve Münihlilere güneşlenme ve yüzme imkanı verir.

Kültür meraklıları için de Münih'te sayısız imkan vardır. Çok geniş resim koleksiyonlarına sahip olan Alte ve Neue Pinakotek, Antik Eserler Müzesi mutlaka görülmelidir. Nymphenburg Sarayı ve bahçesi de doğanın kucağında yer alır, aynı zamanda buradaki İnsan ve Doğa Müzesi de ilginç eserlere ev sahipliği yapar. Şehir merkezindeki Bilim Müzesi'nde (Deutsches Museum) tüberkülozlu hastaların kullandığı balgam şişelerine varıncaya kadar aklınıza gelmedik türlü eserler yer alır.

Gastronomi açısından Münih mutfağı genellikle et ağırlıklıdır. Domuz eti yemekten çekinmeyenler için sosisler denenebilir. Özellikle Weisswurst Münih'e has bir sosistir. Münih'te kaçırmamanız gereken yer, Hofbrauhaus'ta tavuk (Hendl) yemekdir. Bu kadar lezzetli tavuğu ne yazık ki ülkemizde bulamıyorum artık. Yemek esnasında geleneksel Bavyera müziği de eşlik eder size. Ayrıca geyik eti ve şişte alabalık da deneyebileceğiniz lezzetlerdendir. Münih'te içine koruyucu madde eklenmeyen sayısız çeşitte bira vardır, Weissbier denen buğday birası özellikle meşhurdur. Münih'in meş-

Resim 2. Viktualienmarkt'tan bir görünüm

hur Oktoberfest'i 16 Eylül'de yani kongreden bir hafta sonra başlayacağı için kaçıracağız. Çay meraklıları Eilles'den değişik çay türlerini bulabilir. Bir gurme için cennet olan Alois Dallmayr mutlaka gezilmeli. Müzik olarak da Bavyera yerel Alp müziği örnekleri alınabilir.

Spor tutkunları meşhur Arena Stadını gezip Bayern Münih'in soyunma odasına kadar ziyaret edebilirler. Ayrıca 1970 Olimpiyatlarının düzenlendiği Olimpiyat Stadı ve kompleksi de görmeye değer. Otomobil tutkunları için BMW Center unutamayacakları bir deneyim olabilir, internetten önceden rezervasyon yaptırmayı unutmamak gerekir. Klasik müzik ve opera açısından da çok fırsat sunan bu kentte, kongre döneminde konser sezonu açılmamış olacağından çok fırsat olmayabilir ama fırsat olursa Bavyera Senfoni Orkestrası kaçırılmamalı derim.

Ben bir İstanbul aşığı olarak başka şehirde yapamam diye düşünürdüm ama Münih beni büyüledi. İstanbul gibi gösterişli değil ama kolay yaşanabilir olması ve sunduğu imkanlar inanılmaz. Kongre sırasında siz de bu şehrin ritmini yakalamayı unutmayın, umarım sizler de benim gibi hayran ve şehrin keyfine vararak (Gemütlichkeit) ayrılacaksınız Münih'ten.

Bülent KARADAĞ - Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Hastalıkları AD, Çocuk Göğüs Hastalıkları BD, İstanbul

Resim 3. Englischer Garten'in içinde göller bulunur